

Met ‘leerpleinen’ en ‘vraaggestuurd onderwijs’ redden we het niet tegen Vietnam

Posted on 12 augustus 2023 by Eduard Bomhoff

De Oranje-leeuwinnen wonnen mooi van Vietnam. Maar de Vietnamese scholieren verslaan even gemakkelijk hun Nederlandse leeftijdgenoten. Na Singapore, Zuid-Korea en Japan heeft nu ook Vietnam ons gepasseerd. Prestaties van 15-jarige schoolkinderen in taal, wiskunde en ‘science’ zijn in Vietnam nu beter dan het gemiddelde van de OESO en ook beter dan in Nederland. Nederland zakt af in deze internationale tests en Vietnam stijgt, dus de kloof zal nog wel groter worden.

Landen met weinig natuurlijke grondstoffen (zoals ook Nederland nu het aardgas gaat stoppen en Vietnam), moeten het hebben van de talenten van hun inwoners. Waarom zou Nederland als vanzelfsprekend mogen aannemen dat onze inkomens een veelvoud zijn van wat Vietnamezen verdienen, wanneer de volgende generatie in Vietnam beter is opgeleid dan hier? Het niveau van het onderwijs is cruciaal voor de toekomstige welvaart, maar Nederland zendt de verkeerde signalen.

‘Duurzaamheidsonderwijs’

Cum laude, een pluim op de hoed van de beste studenten, willen de medische faculteiten afschaffen, want het zou te veel stress veroorzaken. Ook wordt het bindend studieadvies verwaterd, want aankomende studenten moeten volop kunnen genieten van hun eerste jaar en als ze dan meer feesten dan studeren, kunnen ze dat in jaar twee wel inhalen.

En dan is er nog de Erasmus Universiteit waar ik toen dat nog wel mocht mijn cum laude kreeg, maar waar nu een D66-politica aan de macht is die het curriculum wil doordrenken met ‘duurzaamheidsonderwijs’. Uit Wageningen, waar ze echt weten van natuur en duurzaamheid, kwam zware kritiek, maar daar trekt deze D66-voorvrouw zich niets van aan.

In Vietnam moeten studenten verplicht marxisme bestuderen en dat gaat ten koste van andere vakken; nu imiteren wij dat aan onze universiteiten met ‘duurzaamheidsonderwijs’ dat stipuleert dat er één urgent probleem is in de wereld, de CO2, waar al het andere voor moet wijken.

Maar er is een lichtpunt. ‘Om Nederlandse jongeren beter te leren lezen, moeten ze méér lezen, te beginnen op school.’ Aldus prof Els Stronk, die zojuist 5,3 miljoen belastinggeld heeft gekregen ter verdere onderbouwing. We kunnen dezelfde voor de hand liggende logica ook gebruiken om iets te doen aan de problemen van eenzaamheid en somberheid waar zo veel jonge mensen aan lijden.

Somber? Luister naar muziek, zing in een koor of speel een muziekinstrument (en ervaren muziekdocenten terug op alle scholen). Dat zijn beproefde recepten tegen somberheid.

Eenzaam? Wordt lid van een sportclub, of ga de natuur in, wandel en fiets met anderen (en ervaren gymnastiek-docenten terug op alle scholen).

‘Gedragsverwachtingen’

De problemen zijn reëel en bestaan niet alleen in de hoofden van de onderwijskundigen; veel jongeren zijn echt somber en eenzaam. Maar de oplossing om geen eisen te stellen aan de studie, iedereen te laten slagen en excellentie niet meer aan te moedigen komt niet voort uit een serieuze analyse van wat helpt.

Martin Sommer beschreef de nieuwe mode in *de Volkskrant*: 'Studenten hebben geen klassikaal onderwijs meer. Er zijn "leerpleinen" waar ze het helemaal zelf mogen rooien. Er zijn geen leraren maar coaches die zich afwachtend opstellen, aangezien het onderwijs niet aanbod- maar vraaggestuurd moet zijn. Geen roosters, geen vakken, geen toetsen, geen cijfers, geen huiswerk. Geen regels maar "gedragsverwachtingen".'

Dennis Wiersma bezweken

Laten de onderwijskundigen één voorbeeld noemen van een land waar leerstofgericht onderwijs werd afgebouwd en waar oud-leerlingen, hun ouders en hun werkgevers gelukkiger zijn. Als zo'n land niet te vinden is, dan hebben de modieuze onderwijskundigen zich dus laten meeslepen door een gevaarlijke ideologie.

Toen Sommer schreef in 2020 was Paula van Manen net ontslagen bij het ROC in Nijmegen vanwege de publicatie van haar boek *Wanneer krijgen we weer les?* Nu is minister Dennis Wiersma bezweken, en naar het lijkt ook omdat hij zich liever wilde inzetten voor *noblesse oblige* dan voor de weg van de minste weerstand. Eng dat later duidelijk werd dat twee ambtelijke topmanagers (ministerie en inspectie) zijn gedwongen vertrek konden orkestreren om zo hun eigen bureaucratieën uit de wind te houden.

Nederland gleed al achteruit in de kwaliteit van het onderwijs, en toen kwamen de drie jaar van covid. We hadden een slappe minister die niet doorpakte met het beter isoleren van de leslokalen – de aangewezen manier om de scholen snel weer te openen – en dus liepen de leerlingen onnodig nog extra achterstand op.

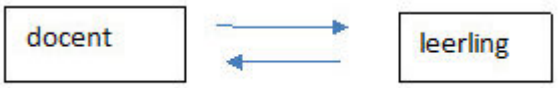
Zojuist heeft Eric Hanushek (hoofd-adviseur van de OESO, hoogleraar Stanford) een schatting gemaakt van de verliezen door covid. Hij schat (met cijfers voor de VS) dat leerlingen in een hoogontwikkeld land die door covid veel lessen misten over hun hele werkzame leven ongeveer 4-8 procent minder zullen verdienen.

Hanushek waarschuwt: als de scholen niet extra inspanning leveren om de schade te herstellen, is die permanent. Zijn suggestie is om schoolleiders (dus niet modegevoelige pedagogen in ROC's of ver-van-het-onderwijsveld-afstaande bestuurders) meer geld en meer bevoegdheden te geven om te managen. Hij wil daarmee vooral bonussen uitbetalen aan docenten die goede resultaten bereiken

voor hun leerlingen. Het artikel verwijst naar bewijsmateriaal dat goede docenten met een bonus langer in het vak blijven. Precies wat Nederland ook nodig heeft.

Leer van goede leraren

Wat ik lees over het onderwijs in Vietnam wijst in dezelfde richting. Goede leraren krijgen een extra erkenning en de schoolleiding maakt het mogelijk voor beginnende docenten om zo veel mogelijk van hen te leren. Zo was ook mijn eigen ervaring bij de start van het leraarschap. Om de eerstegraads-bevoegdheid te halen moesten wij een vak pedagogiek volgen. De docent tekende twee rechthoeken op het bord, één voor de leraar en één voor de leerling.

En dan twee pijlen waar door de pedagogen nog steeds over wordt gevochten. Toen en nu niks van geleerd, maar toen misschien ook omdat de wiskunde- en natuurkundestudenten liefst achterin de collegezaal plaatsnamen om intussen aan hun vaardigheid in snelschaken te werken.

Wel veel opgestoken door achter in de klas te observeren bij een ervaren wiskundedocent. Die ervaring gun ik iedereen; veel beter dan ideologisch ingekleurde ideeën over de pijl van rechts naar links in de vorm van 'leerpleinen' en 'vraaggestuurd onderwijs'. Daarmee redden we het niet tegen Vietnam.

Eduard Bomhoff *is oud-hoogleraar economie aan de EUR, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.*

Het zijn de donateurs die ***Wynia's Week*** *mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*